

Het Gilde van Molenaars

Afdeling Groningen

Groninger Wind: Een Draaiende Toekomst voor Molens!

6 oktober 2023

Een contactmiddag voor
alle betrokkenen uit de
Groninger molenwereld

Sprekers:
Jan Oomkes
Nicol Perdok
Jippe Kreuning

Programma Groninger Wind

Welkom en inleiding: Roeli Broekhuis/Johan van Dijk

Presentatie Jan Oomkes

Presentatie Nicol Perdok

Pauze

Presentatie Jippe Kreuning

Plenaire discussie en afsluiting

Borrel

Molen(s) beheren: lust , last of beide?

STICHTING DE GRONINGER POLDERMOLENS

 **STICHTING
DE GRONINGER
POLDERMOLENS**

**Onze 18 molens zijn allemaal
Rijksmonumenten die samen
al 2906 jaren oud zijn (2023)
en nog steeds vitaal in het
Groninger landschap staan!**

**Bij uw bezoek kunnen onze
molenaars u er alles over
vertellen!**

Stichting De Groninger Poldermolens
is door de Belastingdienst aangemerkt
als algemeen nut beogende instelling
(ANBI).

WWW.DEGRONINGERPOLDERMOLENS.NL

HEEMSCHUT

DE ERFGOEDBESCHERMERS

Jaargang 100 - nr. 3 - September 2023

ISSN 0924-6460

HEEMSCHUT
de erfgoedbeschermers

Bedankt voor uw aandacht!

Doe er iets mee in het belang van draaiende molens!

Groninger Wind

Molens in het Groninger Landschap

Met de wind mee draaien

Zorg voor het landschap

Wij maken ons sterk voor behoud en ontwikkeling van het streekeigen cultuurlandschap. Alles wat we doen, doen we met oog voor de biodiversiteit en de cultuurhistorische waarde van het landschap.

- Het doel – Nu is het moment
- Molens in de maatschappij
- Waar liggen de kansen
- De handvaten voor de toekomst

De molens in Groningen staan onder druk, wat nu?

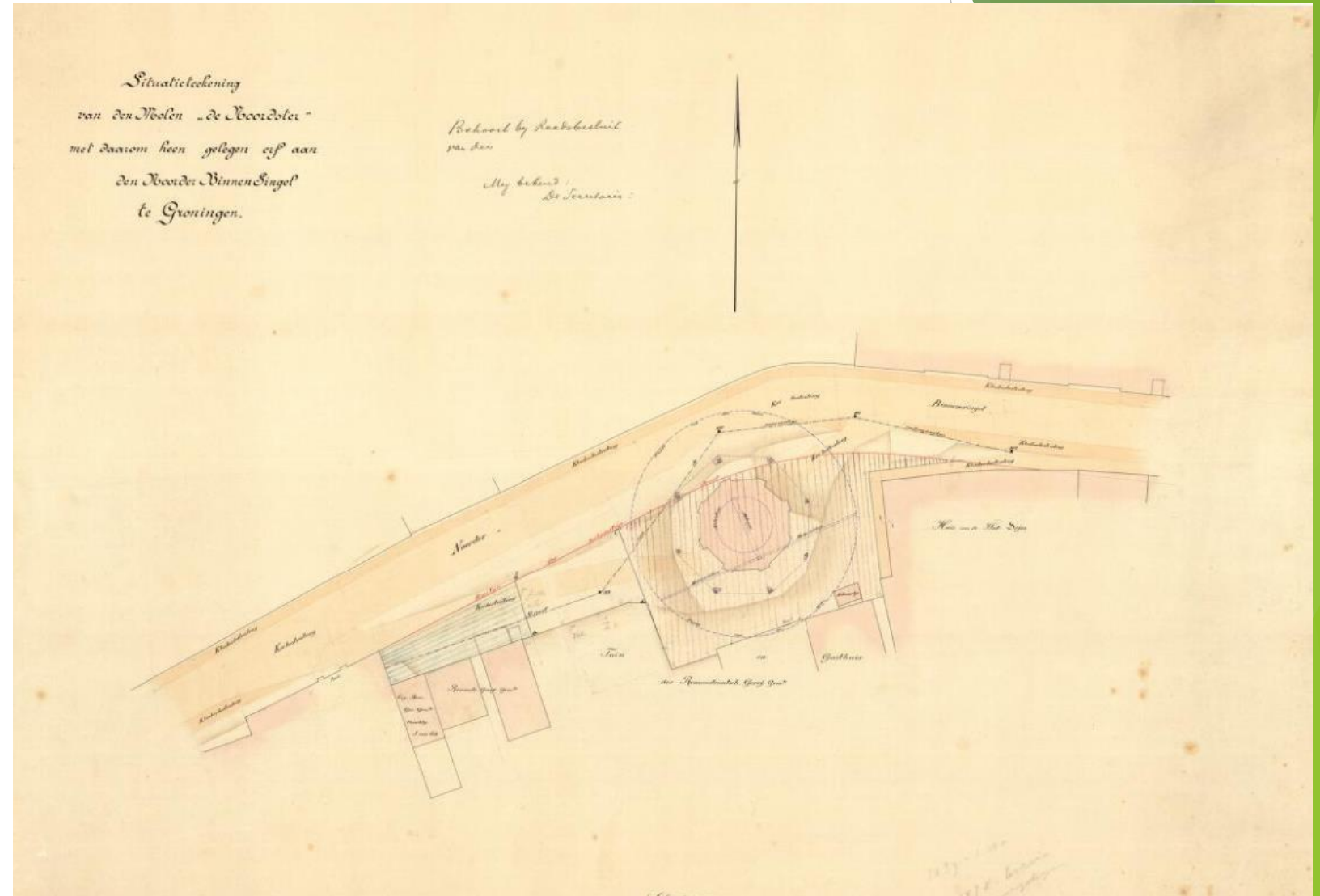

Molens in Groningen - Cultuurhistorie

Historisch kaartmateriaal

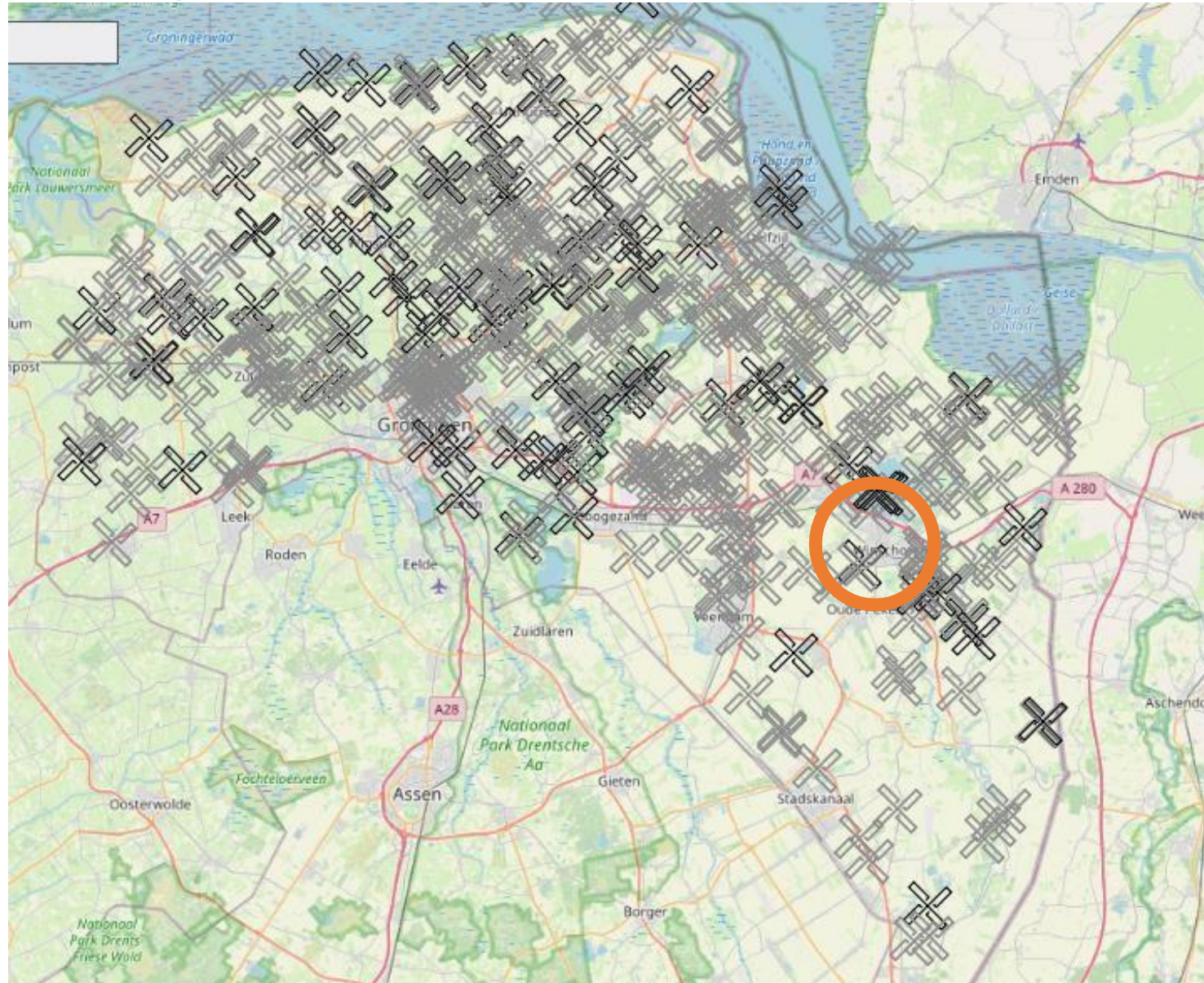
- Door onderzoek wordt de oorspronkelijke situatie van de molen bekend
- Sommige molens verplaatst
- Sommige molens afgebrand en herbouwd, soms zelfs verplaatst
- Hoe was de oorspronkelijke biotoop
- Hoe is de situatie nu en wat is de meerwaarde of wat moet veranderen.

1900-1920 " Situatietekening van den molen 'de Noordster' met daarom heen gelegen erf aan den Noorderbinnensingel te Groningen"

Molens in Groningen – oorspronkelijke aanwezigheid

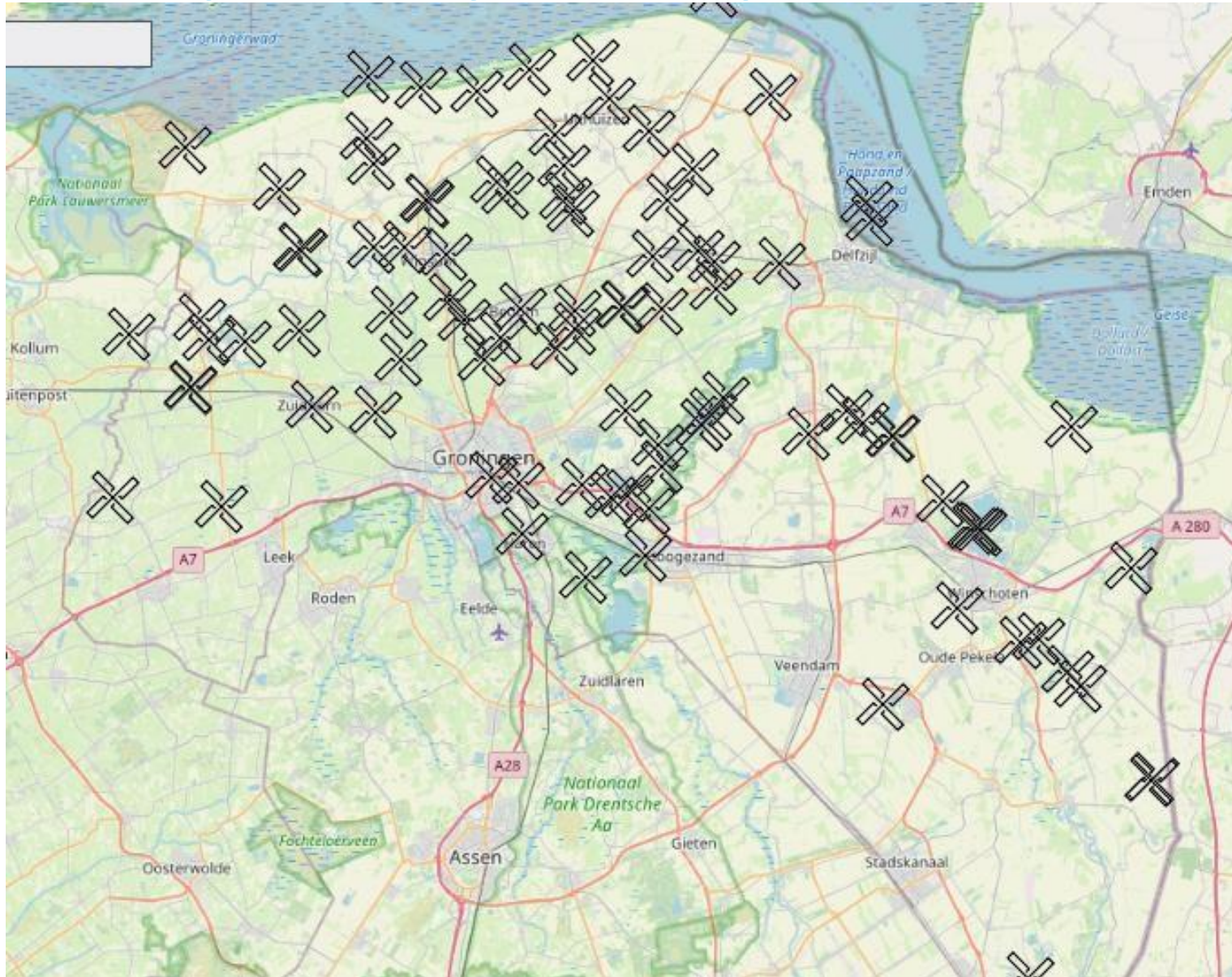

Molens in Groningen – Molen Edens

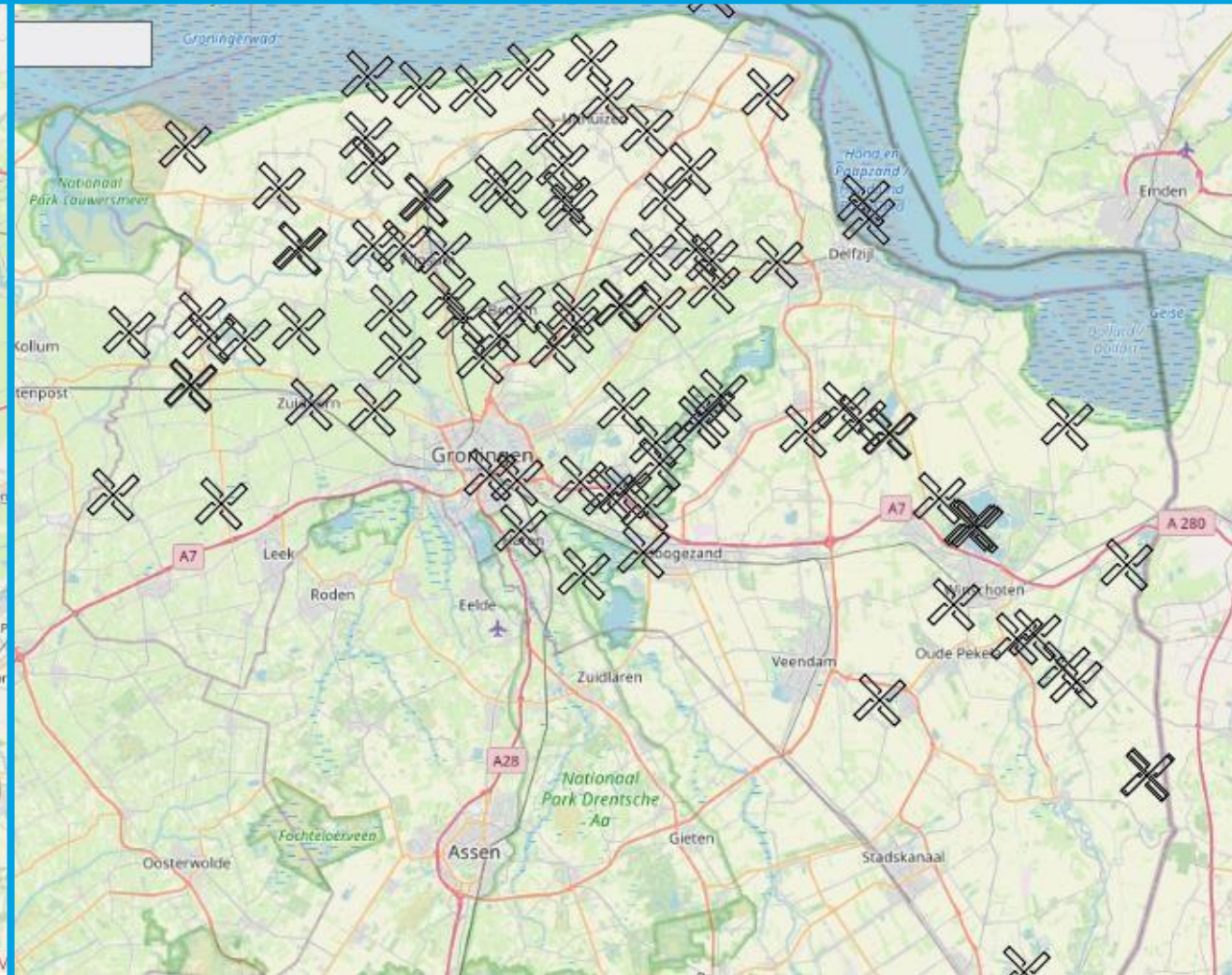
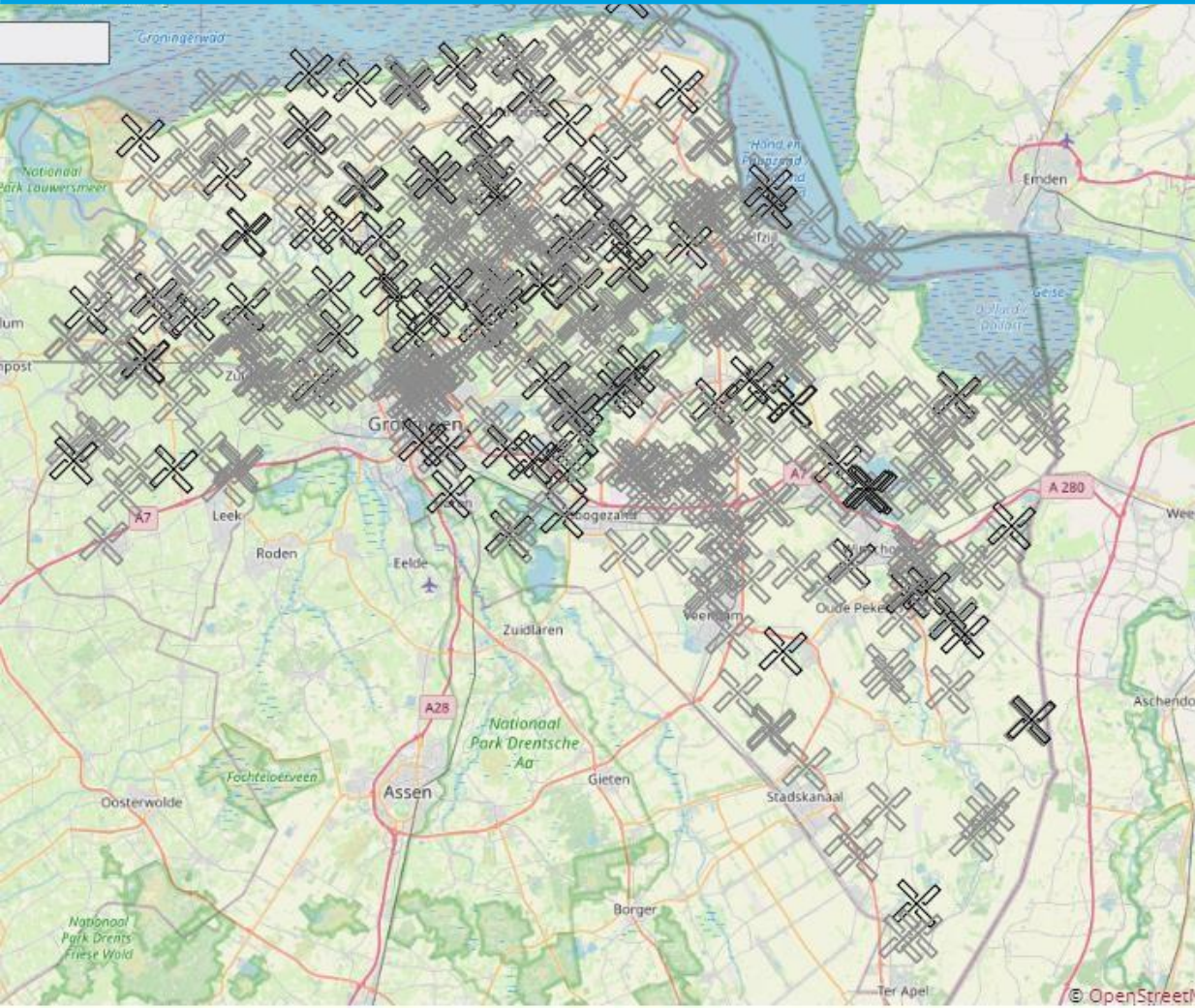

Molens in Groningen – huidige aanwezigheid

Molens in Groningen – molens onder druk

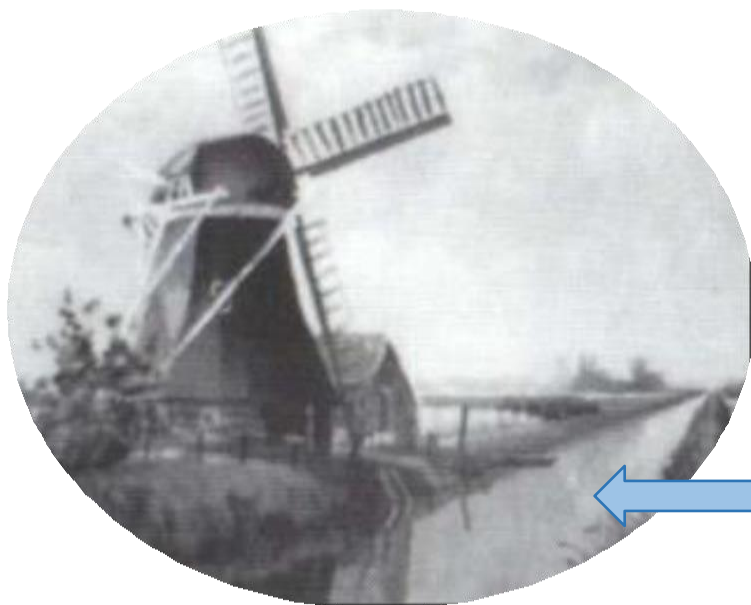

Molens in Groningen - De functie in de maatschappij

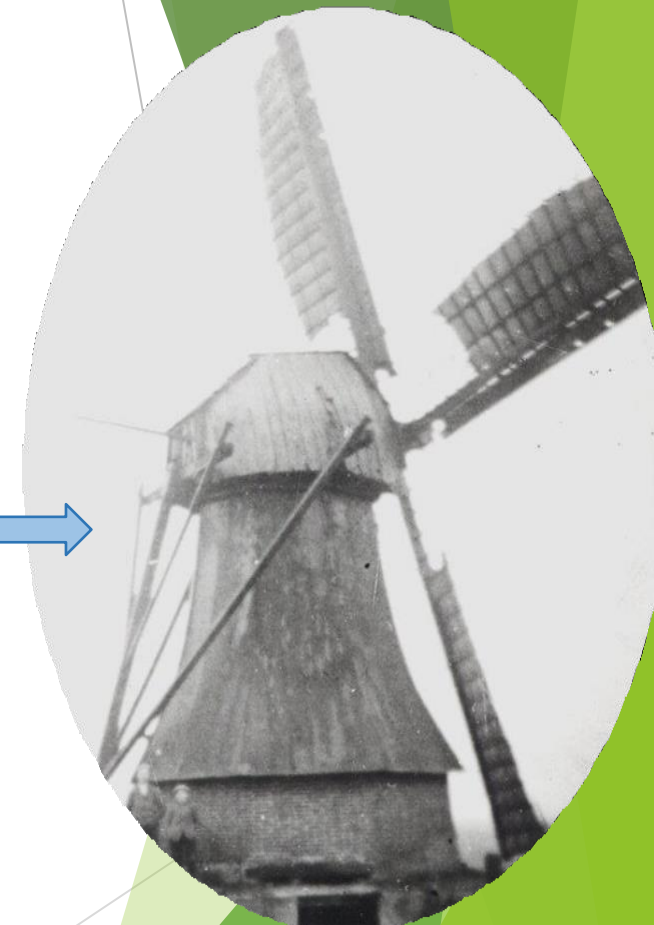
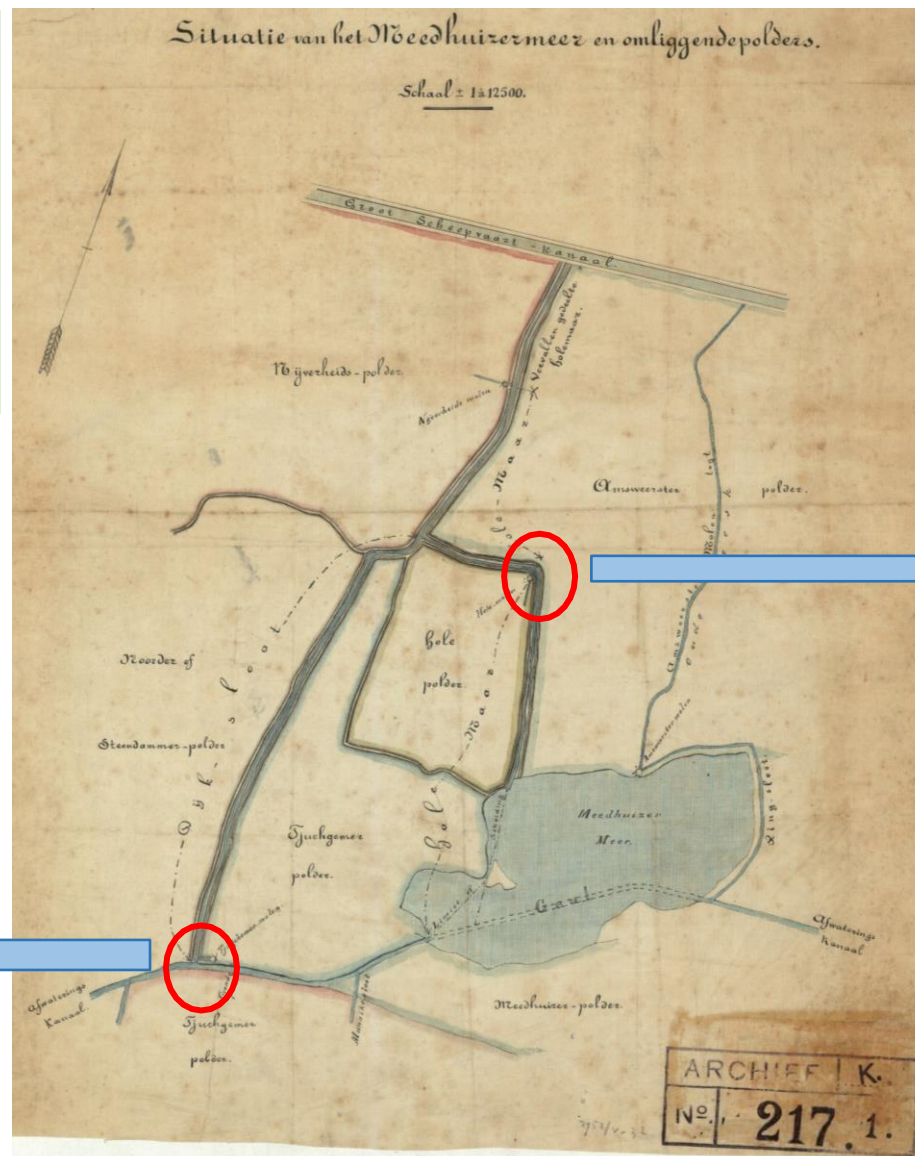
Molens in het landschap

Molens hebben er voor gezorgd dat ons landschap gevormd is. Door polderen, bemalen en bedijken zorgden molens voor veiligheid, nieuw vruchtbaar land en droge voeten.

Tjuchemer molen 1814-1930

Bron: GroningerMolens.nl

Bron: Collectie Groninger Molens

Hol molen 1855-1930

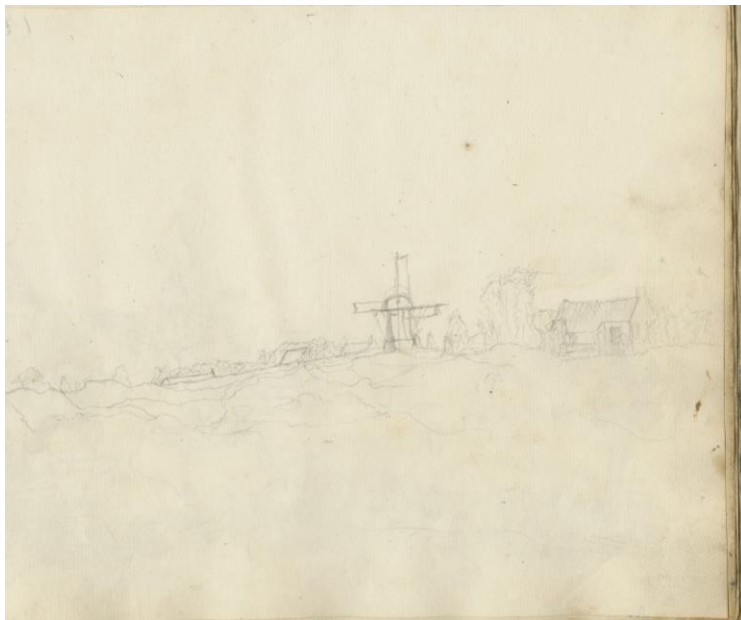
ARCHIEF K.
No. 217.1.

Molens in Groningen - De functie in de maatschappij

Molens in het landschap

Molens hebben naast hun functie altijd al tot de verbeelding gesproken:

- Inspiratiebron voor kunstuitingen, landschapsschilders, fotografen.

Schetstekening van molen in landschap. 1850-1860

Molen te Peize, prent van ca. 1850-1860

Barkmolen aan het Reitdiep. Prent van ca. 1900-1920

Molens in Groningen - De functie in de maatschappij Kinderdijk

Molens in Groningen - De functie in de

Molens in het landschap

Molens in het landschap zijn beschouwen als een “landmark” of “icoon”. Ze bepalen de gebiedsidentiteit en herkenbaarheid van een plaats. Net als de kerk is een molen van verre herkenbaar doordat ze (lang) de enige verticale bouwwerken in het landschap waren.

Gezicht op Hoogkerk met molen in het landschap, ca. 1850-1860

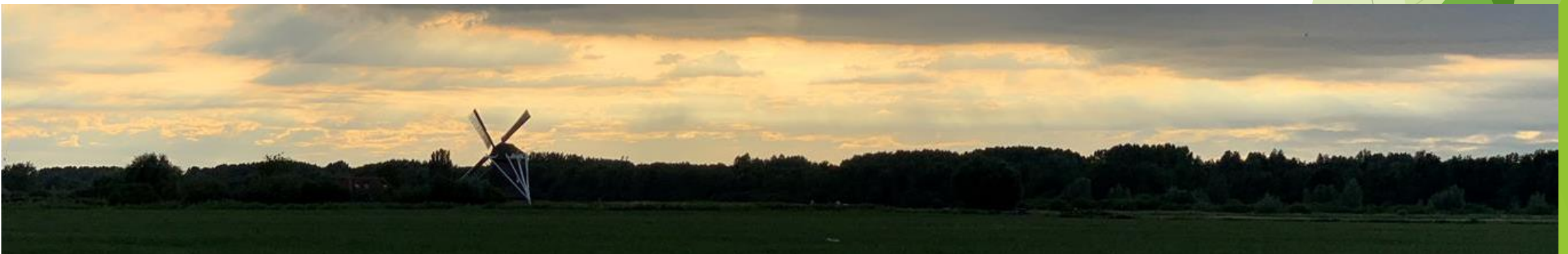
Molens in Groningen - De functie in de

Molens in het landschap

Molens zijn onlosmakelijk met het Groningse landschap verbonden;

In het landschap is er bijna altijd ergens aan de horizon een molen te bekennen.

Ze zijn een herinnering aan een rijk agrarische en waterstaatkundige geschiedenis en dragen nu bij aan een hoge landschapsbeleving .

Molens in Groningen – Waar liggen de kansen

De Groningse molen op de kaart -

Stichting tot Instandhouding van Molens in de
Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden

A Nieuwe Veer 42, 2959 AK STREEFKERK
T 0184 681178
M bestuur@simav.nl

Molenpaspoort

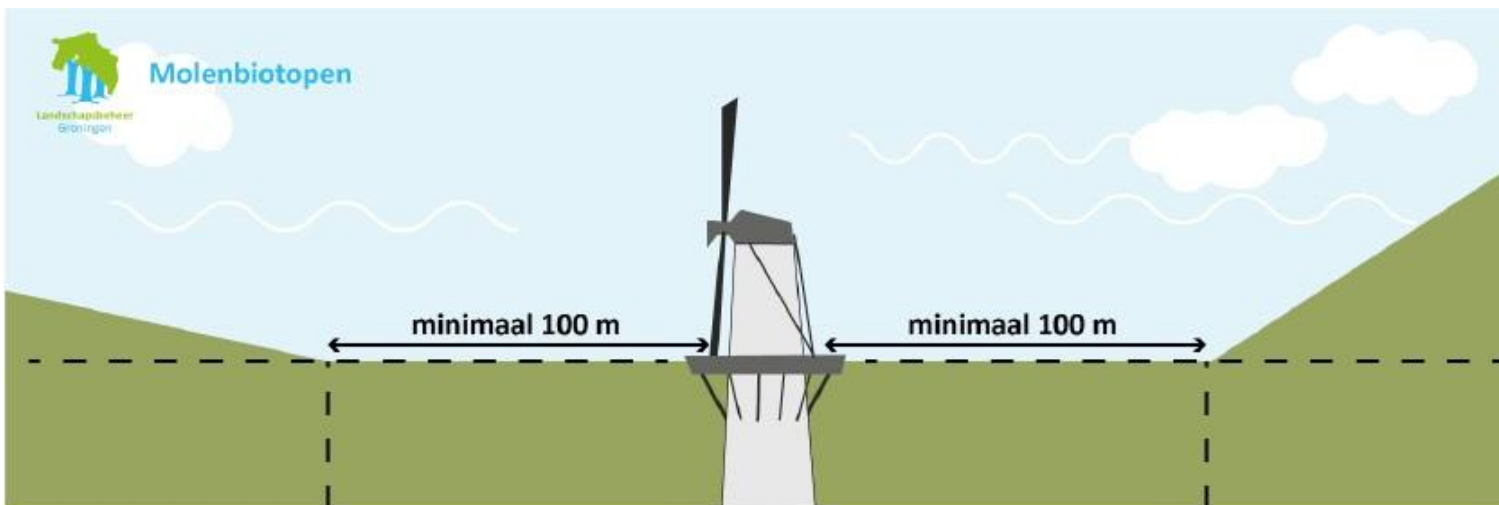
Oost- en Westmolen Gorinchem

	Oostmolen 'Gorcumse molen'	Westmolen 'Schelluinse molen'
Monumentnummer	16692	16693
Status	Rijksmonument	Rijksmonument
Type	wipmolen	wipmolen
Functie	poldermolen	poldermolen
Adres	Grote Schelluinsekade 2 4204 TX GORINCHEM	Grote Schelluinsekade 18 4204 TX GORINCHEM
Biotooprapport ZH	186	185
Paspoortdatum	juni 2022	

Waarom nuttig?

- Historische documentatie
- Technische details
- Onderhouds en restauratie verslagen
- Eigenaarsgechiedenis
- Educatief hulpmiddel
- Toeristische aantrekkingskracht
- Goede onderlegger voor herstel

De Groningse molen op de kaart – Project molenbiotopen

Figuur 1. De biotoopformule

Herstel Molenbiotopen 2019-2022 Projectplan

De Groningse molen op de kaart - Project molenbiotopen

achtergrond

Huidige situatie

Historie

Ecologie

De Groningse molen op de kaart – Project molenbiotopen het ontwerp

De Groningse molen op de kaart – Samen met de omgeving (subsidie)

De Groningse molen op de kaart

Het Parool

Abonneren vanaf €2,- per w

Nederland Wereld Kunst & Media Columns & Opinie Sport

Opinie: ‘Nederland, omarm de molen weer als nationale trots!’

Windenergie is essentieel om het elektriciteitsnet in evenwicht te houden, stelt Ian Minnes. Hij hoopt op het imagoherstel van de windmolen. ‘Er is een paradoxale situatie ontstaan, waarbij men vergeten is wat de molens voor ons hebben en kunnen betekenen.’

Ian Minnes 1 juni 2021, 08:50

“Betrek de omgeving”

“Ken je molen”

“Weet waar de kansen liggen

Wij malen er wel om!

Pauze

De
*Hollandsche
Molen*

Wat staat jonge
molenaars te
wachten?

Groninger Wind
6 oktober 2023

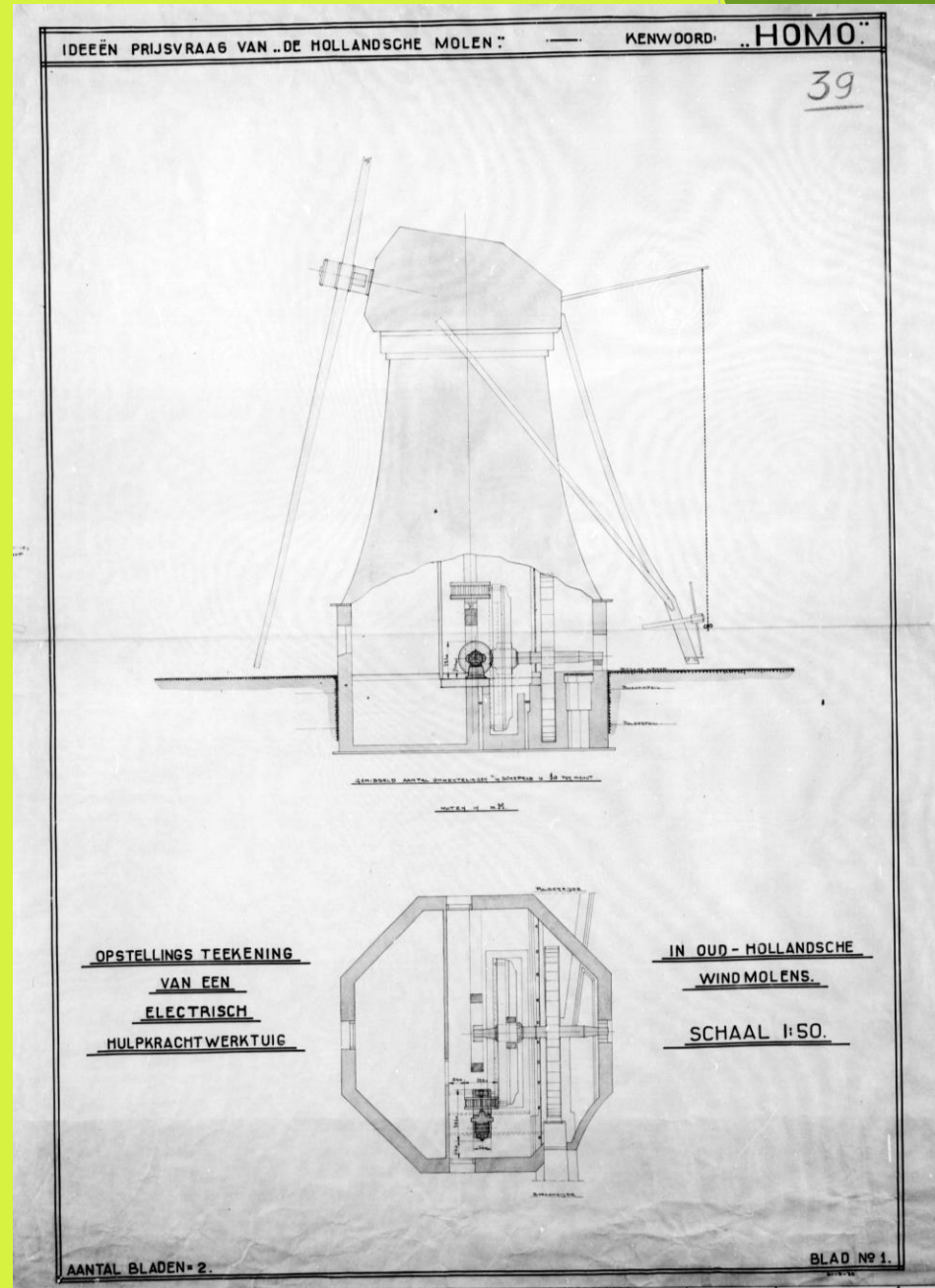
100
JAAR

Fases van het molenbehoud

1. Eerste jaren molenbehoud en oprichting DHM
2. Inzet op economische rol molens
3. Koerswijziging: herstel als monument
4. Vrijwillige molenaars
5. Toekomst molenbehoud: collectiedenken

Er is nog veel
meer!

100
JAAR

De
Hollandsche
Molen

De toekomst:
“collectiedenken”

De
Hollandsche
Molen

Wat staat ons te wachten?

“breed molenbehoud”

- *Authentiek onderhoud en restauratie*
- *Vakkennis werken met molens*
- *Omgeving*

I. Authentiek onderhoud

Stelling:

Oude materialen en technieken moeten verplicht worden toegepast bij molenrestauraties, ook als moderne alternatieven “beter” zijn.

II. Vakkennis

(Tegen)stelling:

Om vakkennis op te bouwen moet je heel veel malen met een molen. Als door slijtage dan historisch materiaal vernieuwd moet worden, is dat maar zo.

De molen als werktuig

Of ....

De molen als museumstuk?

III. Omgeving

Stelling

Een “zaterdagmiddagmolen” verdient minder strenge biotoopbescherming (... en ook subsidie?)

De
Hollandsche
Molen

Veel uitdagingen voor
jonge molenaars.
Hoe gaat het verder?

De
Hollandsche
Molen

Authentiek onderhoud

- Koester en stimuleer molenambachten en jonge ambachtslieden
- Ontwikkel (bouw)historische molenkennis in besturen

De
*Hollandsche
Molen*

Vakkennis

- Geef jonge molenaars actief ruimte om ervaring op te doen
- Stimuleer ondernemerschap en laat jonge molenaars zelf iets opbouwen. Dat kan ook samen met oudere molenaars!

De
*Hollandsche
Molen*

Omgeving

- *Bereid jonge molenaars voor op de komst van de Omgevingswet*
- *Ga verbinding aan met anderen: bijvoorbeeld natuurbeheer, bruine vloot, lokale boeren en zorg voor breed draagvlak in de omgeving.*

De
Hollandsche
Molen

Hartelijk dank!

Contact:

Jippe Kreuning

j.kreuning@molens.nl

100
JAAR

De
Hollandsche
Molen

Molens zetten
altijd wat in gang

100
JAAR

